

Posudek diplomové práce

Bc. Kateřina Kadlecová

Lidský a strojový překlad z němčiny do češtiny: posteditace, analýza a hodnocení vybraných úryvků překladů z knihy Der Ernährungskompass: Das Fazit aller wissenschaftlichen Studien zum Thema Ernährung

Praha 2024, vedoucí práce: Mgr. Věra Kloudová, Ph.D.

128 stran + přílohy 91 stran

Diplomová magisterská práce Kateřiny Kadlecové je interdisciplinární teoreticko-empirickou studií zabývající se hodnocením a porovnáním kvality strojového, strojového posteditovaného a lidského překladu z němčiny do češtiny. Zaměřuje se na vybrané části překladu populárně naučné knihy *Der Ernährungskompass: Das Fazit aller wissenschaftlichen Studien zum Thema Ernährung*, jejímž autorem je Bast Kast.

Cílem předkládané diplomové práce bylo porovnat překlady těchto úryvků, tedy jednak výstupy ze dvou strojových překladačů (DeepL a Google Translate), jednak tři typy posteditace jednoho ze strojových překladů (monolingvální prováděnou osobou ovládající výchozí jazyk, monolingvální prováděnou osobou neovládající výchozí jazyk a bilingvální posteditaci, z nichž první a třetí typ posteditace provedla sama autorka), a dále oficiální český překlad, o němž se předpokládá, že ho vytvořil člověk.

Hodnocení a porovnání vzniklých překladů (překlady zde nazýváme všechny porovnávané výstupy strojových překladačů, posteditované překlady i překlad lidský) proběhlo na základě translatologické analýzy provedené autorkou diplomové práce a rovněž na základě hodnocení kvality překladu externími hodnotiteli (jednak odborníky, tedy studenty či absolventy Ústavu translatologie FF UK, jednak posuzovateli neobornými), jimž byly předloženy dané úryvky a již byli předem seznámeni s metodou hodnocení. Spolu s hodnocením obdrželi anotátoři dotazník k evaluaci překladu, který autorka posléze vyhodnotila.

Autorka diplomové práce v úvodních kapitolách představuje cíl a postup práce a stav zkoumané problematiky. Seznamuje čtenáře se zkoumaným materiálem, metodou, východisky a hypotézami. Všechny úseky práce jsou zpracovány náležitě, hypotézy jsou vhodně naformulovány a v závěru patřičně vyhodnoceny (podkapitola 4.2).

Teoretická část diplomové práce se zabývá strojovým překladem, jeho posteditací, kvalitou překladu a metodami jejího hodnocení a rovněž specifiky populárně naučných textů. V empirické části nalezneme hodnocení kvality jednotlivých překladů, při kterém se autorka inspirovala modelem translatologické analýzy dle Kathariny Reiss, a vyhodnocení evaluace vybraných úryvků textu.

Přínos diplomové práce spatřuji zejména v její interdisciplinaritě (pomezí translatologie a strojového překladu), inovativnosti (náročné vedení a zpracování dvojí anotační úlohy zaměřené na hodnocení

strojového a lidského překladu + zaměření na dosud ne příliš prozkoumanou jazykovou dvojici v této oblasti výzkumu) a vůbec ve vhodném uchopení velmi aktuálního tématu, jímž hodnocení kvality překladu pomocí strojových překladačů a jeho posteditace (a samozřejmě i lidského překladu) bezesporu je.

Autorce diplomové práce náleží pochvala za pečlivou a vskutku promyšlenou přípravu vlastní posteditace a hodnocení překladu i za komunikaci s anotátory, svědomité vyhodnocení jejich práce i dotazníku. Vyzdvihnout bych chtěla také kvalitní zpracování dat v tabulkách či grafech, které diplomovou práci doprovázejí. Zároveň si vážím diplomantčina přístupu k psaní diplomové práce celkově, neboť prokázala, že jí odborná práce není cizí a je si vědoma i jejích úskalí, což dokládá průběžně v celé práci, zejména ale např. v podkapitole Limity výzkumu a výhled do budoucna (podkapitola 4.3).

Diplomantka si ke zpracování vybrala velmi obtížný úkol. Vedle samotné posteditační práce si musela jednak podrobně načíst dostupnou literaturu ke strojovému překladu, jeho hodnocení a jeho posteditaci, jednak musela v diplomové práci využít i znalosti a dovednosti související s organizací anotačních prací i znalosti týkající se zpracování dat. Obojí se jí povedlo a mohla tak vzniknout diplomová práce shrnující aktuální poznatky z oblasti strojového překladu i translologie k hodnocení strojového a lidského překladu v rámci jazykového páru němčina a čeština. Diplomovou práci považuji za velmi vhodnou inspiraci pro další bádání propojující poznatky uvedených oborů.

Rovněž po formální a technické stránce je diplomová práce zpracována velmi pečlivě. Patrné jsou na však některých místech formulační nejistoty či nedostatky: autorka se tak svým stylem mírně odklání od vědeckého textu a přibližuje se spíše diskurzu populárně naučnému (např. výraz *pár* ve smyslu *několik*).

Vzhledem k výše uvedenému doporučuji diplomovou práci Kateřiny Kadlecové k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit známkou **v ý b o r n ě**, o konečném hodnocení rozhodne obhajoba.

V Praze dne 30. 8. 2024

Mgr. Věra Kloudová, Ph.D., vedoucí práce